

http://eprints.zu.edu.ua/12434/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20_d.pdf [in Ukrainian]

3. Maznyy, D. Orhanizatsiya fizychnoho vykhovannya u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh Spoluchenykh Shtativ Ameryky [Organization of physical education in higher educational institutions of the United States of America]. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2017-01/2017-01-34.pdf> [in Ukrainian]

4. Medyns'kyy, S. V. (2012). Diyal'nist' amerykans'koho al'yansu zdorov'ya, fizkul'turnoyi osvity, rekreatsiyi y tantsiv kriz' pryizmu chasu [Activities of the American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance through the Prism of Time]. Fizychno vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi: zbirnyk naukovykh prats'. № 3 (19). S. 35–38. [in Ukrainian]

5. Polozhennya pro orhanizatsiyu fizychnoho vykhovannya i masovoho sportu u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh (2006) [Regulations on the organization of physical education and mass sports in higher educational institutions]: nakaz Minosvity i nauky Ukrainy, 11.01.2006 r. № 4. Informatsiynyy zbirnyk. № 10–12. S. 16–37. [in Ukrainian]

6. Rybalko, L. M. (2019). Svitovyy dosvid fizkul'turno-ozdorovchoyi diyal'nosti u zakladakh vyshchoyi osvity [World experience of physical culture and health activities in institutions of higher education]. Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Kyiv. Vyp. 3. (110). S. 487–491. [in Ukrainian]

7. Rybalko, L. M. Suchasna fizkul'turno-ozdorovcha robota v zarubizhnykh krainakh [Modern physical culture and health work in foreign countries]. URL: <https://www.google.com/search> [in Ukrainian]

8. Rychkova, M. (2016). Osoblyvosti fizychnoho vykhovannya v universytetakh SSHA [Peculiarities of physical education in US universities]. Pedagogichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi. № 4 (58). S. 55–61. [in Ukrainian]

9. Cherniy, L. V. (2011). Kompetentnisnyy pidkhid u fakhoviy pidhotovtsi maybutnikh uchyteliv inozemnoyi movy v

universytetakh SSHA [Competency approach in the professional training of future foreign language teachers in the universities of the USA]: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk: 13.00.04 – teoriya i metodyka profesiynoyi osvity. TNPU im. V. Hnatyuka. Ternopil'. 20 s. [in Ukrainian]

10. Adams, T., Brynteson, P. (1995). Theeffectsoftwotyp esofrequiredphysicaleducationprogramsonattitudes and exercisehabits of college alumni. The Physical Educator. № 52(4). P. 203–208. [in English]

11. Nelson, M., Story, M., Larson, N., Neumark, D., & Lytle, L. (2008). Emerging adulthood and college-aged youth: An overlooked agefor weight-related behavior change. Obesity. № 16. P. 2205–2211. [in English]

12. Siedentop, D. (1998). What is sport education and how does it work? Journal of Physical Education, Recreation and Dance. № 69 (4). P. 18–20. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя; розвиток освіти й педагогічної думки в Україні у другій половині XIX – XX столітті.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

FILONENKO Oksana Volodymyrivna – Doctor of Pedagogy Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Special Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: professional training of the future teacher; development of education and pedagogics in Ukraine in the 2nd half of the 19th – 20th centuries.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2024 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-98-102

ШУМСЬКИЙ Олександр Леонідович –

доктор педагогічних наук, доцент,

професор кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9498-7509>

e-mail: o1l123@ukr.net

РОЗВИТОК НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНОГО ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ

У статті обґрунтовано, що проблема навчання аудіювання є однією з найбільш нагальних для майбутніх спеціалістів будь-якої галузі, адже однією з умов успішного спілкування іноземною мовою є якісно сформовані аудитивні навички. Показано, що істотного підвищення ефективності навчання аудіювання викладач може досягти як за рахунок удосконалення форм та методів, так і завдяки більш раціональній організації та управління навчальним процесом. У даному контексті може стати в нагоді використання автентичних зразків музичної творчості на заняттях з іноземної мови. Звернення до подібних матеріалів має особливу педагогічну цінність для іноземної освіти, оскільки їх можна розглядати в якості прототипу сучасного стандарту іноземної мови, що дозволяє здобувачам максимально наблизитися до реальних умов функціонування мови, що є додатковим чинником підвищення їхньої мотивації до оволодіння іноземними мовами. Визначено переваги навчання аудіювання із застосуванням аудіовізуальних засобів, які вможливають одночасний вплив на всі основні канали сприйняття інформації. Уточнено, що швидкість, точність розуміння на слух, а також ефективність запам'ятовування залежить від умов пред'явлення пісенного аудіоматеріалу, зокрема, кількості прослуховувань, темпу пісні, довжини фрази, а також відповідності особистим інтересам та схильностям здобувачів. Зазначено, що традиційні форми роботи з автентичним пісенним матеріалом, які, переважно, зводяться до прослуховування, читання, перекладу, заучування та відтворення напам'ять, не завжди можуть забезпечити досягнення поставлених викладачем дидактичних цілей. Наведено приклади вправ для подолання низки істотних труднощів у процесі сприйняття та розуміння змісту іноземного автентичного пісенного матеріалу. Встановлено, що методично та дидактично грамотна побудована робота з пісенним матеріалом сприятиме вдосконаленню фонетичних навичок, активізації психічних функцій особистості, розширенню словникового запасу, підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, іноземні мови, навички аудіювання, автентичний пісенний матеріал, аудіовізуалізація

SHUMSKYI Oleksandr Leonidovych –

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Foreign Languages and Cross-cultural
Communication of Simon Kuznets Kharkiv National Economic University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9498-7509>
e-mail: o1123@ukr.net

DEVELOPING STUDENTS' LISTENING SKILLS BASED ON AUTHENTIC SONG MATERIAL

It is substantiated in the paper that the problem of teaching listening comprehension is one of the most urgent for future specialists in any field, because one of the conditions for successful foreign language communication is formed listening skills. It is shown that the teacher can achieve a significant increase in the effectiveness of listening comprehension training both by improving forms and methods, and by more rational organization and management of the educational process. In this context, it can be relevant to use authentic examples of musical songwriting at foreign language classes. Reference to such materials has a special pedagogical value for foreign language education, since they can be considered as a prototype of the modern standard of the foreign language, which allows students to get as close as possible to the real conditions of language functioning, which is an additional factor in increasing their motivation to master foreign languages. The advantages of listening comprehension training with the help of audiovisual means, which enable simultaneous effect on all the main channels of information perception, have been determined. It is specified that the speed, accuracy of listening comprehension, as well as the effectiveness of memorization depends on the conditions of presentation of the song audiomaterial, in particular, the number of auditions, the tempo of the song, the length of the phrase, as well as compliance with personal interests and inclinations of students. It is stated that traditional forms of work with authentic song material, which mainly consist of listening, reading, translating, memorizing and performing by heart, cannot always ensure achieving didactic goals set by the teacher. Examples of exercises for overcoming a number of considerable difficulties in the process of perceiving and understanding the content of foreign-language authentic song material are given. It is established that methodologically and didactically competently constructed work with song material will contribute to the improvement of phonetic skills, the activation of mental functions of the individual, the expansion of vocabulary, and the increase of motivation to study foreign languages.

Key words: university students, foreign languages, listening skills, authentic song material, audiovisualization.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасному багатокультурному інформаційному суспільстві іноземна мова є неодмінною умовою професійної мобільності, кар'єрного розвитку та соціальної значущості. Очевидно, що успішність спілкування іноземною мовою безпосередньо залежить від рівня сформованості навичок сприйняття іншомовного мовлення на слух. Тому проблема навчання аудіювання є однією з найбільш нагальних для майбутніх спеціалістів будь-якої галузі. Широкі можливості безпосередньої комунікації з носіями мови, завдяки сучасним засобам інформаційних і телекомунікаційних технологій, доступності поїздок та навчання за кордоном, зростання обсягів іншомовної автентичної професійно значущої інформації, представленої в аудіо- та відеоформатах в мережі Інтернет тощо, висувають нові вимоги до рівня сформованості аудитивної спроможності випускників ЗВО. Зважаючи на ці обставини, набувають значущості питання, пов'язані з необхідністю оптимізації процесу навчання сприймати іншомовне мовлення на слух, розуміти та обробляти аудіоінформацію, доцільність та необхідність якої має відповідати індивідуальними пізнавальним здобувача у тих чи інших сферах функціонування іншомовного соціуму. Істотно підвищити ефективність роботи на заняттях з іноземної мови та стимулювати навчальну мотивацію здобувачів може використання автентичних зразків музичної пісенної творчості в рамках такої форми роботи, як аудіювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з педагогіки показав, що сучасними науковцями досліджуються різні аспекти використання

музичних творів на заняттях з іноземних мов. У багатьох роботах підкреслюється важлива роль та значний естетичний (Ю. Стиркіна) і методичний (О. Качмар, О. Крицак, А. Сабітова, І. Скільцько) потенціал та окреслюються шляхи інтеграції музики та іноземної мови (Дж. Арнольд (J. Arnold), Е. Геррік (E. Herrick)). Визначаються переваги використання пісенних матеріалів (О. Карпенко, О. Фучила, К. Людке (K. Ludke) та ін.) у процесі іншомовної підготовки, зокрема, стосовно підвищення мотивації щодо вивчення іноземних мов (Г. Білоус, Т. Брик, О. Петренко), як ефективний засіб формування лексичних навичок (Ю. Деркач, Р. Яблонська) та соціокультурної компетентності (Р. Павлюк). Автори (Т. Дементьєва, Ю. Наумова, А. Сімпсон (A. Simpson), Б. О'Шеа (B. O'Shea), К. Фонсека-Мора (C. Fonseca-Mora), (Н. Міллінгтон (Millington N.)) пропонують власну методіку використання англомовних пісень на заняттях з англійської мови

Мета статті – розглянути можливі шляхи використання автентичного пісенного матеріалу в процесі розвитку навичок аудіювання у здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання будь-якої дисципліни, в тому числі й іноземної мови, являє собою діяльність, важливим елементом якої є спілкування, тобто процес встановлення та розвитку міжособистісних контактів з метою обміну інформацією [2, с. 239]. Спілкування розглядається вченими як комунікативний процес, що складається з окремих актів передачі інформації у вербальній або невербальній формі адресатом та її прийому реципієнтом [1, с. 17]. Вербальна комунікація

складається з чотирьох видів мовленнєвої діяльності, а саме: говоріння, аудіювання, письмо та читання. Говоріння та письмо відносяться до продуктивних видів мовленнєвої діяльності, адже вони вможливають створення та продукування мовленнєвого повідомлення, тоді як за допомогою аудіювання та читання відбуваються сприйняття мовленнєвих повідомлень та їх ментальна обробка.

Аудіювання визначається вченими як «складна рецептивна розумово-мнемічна діяльність, пов'язана зі сприйняттям, розумінням та активною переробкою інформації, що міститься в усному мовленнєвому творі» [6, с. 32]. Процес навчання аудіювання включає підготовку до діяльності і, власне, саму діяльність слухача під час акту усної комунікації. Підготовка до діяльності такого типу передбачає формування мовного слуху і розвиток навичок упізнання лексико-граматичних конструкцій, необхідних як для подолання мовних труднощів, так і для вдосконалення психологічних механізмів сприйняття (пам'яті, внутрішнього мовлення, ймовірного прогнозування). Навчання аудіювання здійснюється в актах усного спілкування за допомогою або лише слухання, або слухання і мовлення.

Доволі складним для здобувачів немовних ЗВО є сприйняття та розуміння автентичних аудіотекстів на слух. Це можна пояснити недостатнім рівнем розвитку навичок аудіювання, відсутністю знань щодо прийомів смислової пам'яті, незначним обсягом оперативної пам'яті, нерозвиненістю фонематичного слуху та основних компонентів уваги тощо.

Подолати означені труднощі може допомогти використання в процесі навчання аудіювання автентичного пісенного матеріалу. Автентичними вважаються неадаптовані текстові матеріали, які відображають природне вживання мови. Одним із основних критеріїв автентичності є критерій функціональності. Функціональність – це поняття, що передбачає орієнтацію автентичних матеріалів на використання в повсякденному житті, на створення уявлення наближення до природного мовного середовища, що є найважливішим чинником успішного оволодіння іноземною мовою [3, с. 48–49].

Важливо акцентувати увагу на тому, що пісенні автентичні матеріали створюються носіями мови виключно для носіїв мови, тобто не для навчальних цілей, а для природного мовного вживання [9]. А отже, робота над функціонально-автентичним пісенним матеріалом дозволяє наблизитися до реальних умов уживання мови, познайомитися з різноманітними лінгвістичними засобами та навчитися застосовувати їх на практиці.

Використання таких матеріалів має особливу педагогічну цінність для іншомовної освіти, оскільки вони є зразком сучасної іноземної мови і створюють ілюзію участі у повсякденному житті країни, мова якої вивчається, що виступає додатковим стимулом для здобувачів навчатися більш сумлінно. Варто зазначити, що сприйняття, розуміння й активна переробка інформації, що міститься в усному пісенному мовному творі,

залежать не лише від психологічних особливостей людини, таких як рівень розвитку мовного слуху й пам'яті, стійкість розподілу уваги, вміння користуватися ймовірнісним прогнозуванням, здатність сприймати іншомовне мовлення на рівні точності, швидкості, легкості, правильності, але й нерозривно пов'язані з суто індивідуальним характером слухання. Тому викладачеві слід обирати такі мелодії, які відповідали б інтересам та схильностям здобувачів, але при цьому зміст пісні завжди повинен мати серйозне змістове та смислове навантаження.

Сприйняття інформації представниками нинішнього молодого покоління вченими характеризується переважанням зорового типу пам'яті, що вимагає наявності яскравих візуальних образів, які краще запам'ятовуються і швидше переходять у довготривалу пам'ять, а доповнення їх чітким, лаконічним поясненням у текстовому вигляді реалізується за рахунок використання новітніх мультимедійних технологій. Аудіовізуалізація пісенного матеріалу дозволяє поєднати аудіотекст з різними видами зорової інформації – візуальної, образно-схематичної, візуально-текстової [5], – що вможливає одночасний вплив на основні перцептивні канали здобувача – візуальний, слуховий та дигітальний, (що відноситься до мислення, обробки інформації та вербальної комунікації і пов'язаний з побудовою логічних ланцюжків за допомогою попереднього внутрішнього мовлення).

До переваг навчання аудіювання із застосуванням аудіовізуальних засобів можна віднести:

- спрощення розуміння інформації;
- збільшення кількості інформації, що сприймається, адже під час як слухової, так і зорової перцепції вона становить 65 відсотків, а виключно при слуховій – лише 15;
- підвищення інтенсивності подання інформації – окрім задіяних двох аналізаторів сприйняття (слухового та візуального) додається асоціативна перцепція;
- встановлення зв'язків між вербальним та наочно-почуттєвим образом, що забезпечує продуктивне розпізнавання та відтворення форми лексичної одиниці та її більш міцне запам'ятовування;
- поєднання слухової і зорової сенсорних модальностей забезпечує ілюстрацію соціокультурних понять та надає найкращу можливість для декодування цих понять в умовах міжкультурної взаємодії;
- стимулювання всіх психічних функцій, що забезпечується паралельним впливом візуальної та звукової інформації [8].

З нашої точки зору, саме за допомогою такого ефективного інтелектуального інструменту, як візуальна підтримка вербальної пісенної інформації, можна інтенсифікувати процес обробки іншомовного матеріалу, стрімкість та ефективність запам'ятовування слів будь-якої форми, довжини та складності; навчити здобувачів виявляти зв'язки та закономірності між предметами та явищами навколишнього світу і відповідним їх позначенням

засобами іноземної мови; підвищити вмотивованість і позитивність емоційного фону іншомовної діяльності тощо.

Слушно зазначити, що, виходячи з особливостей сприйняття та утримання в пам'яті фрагментів іншомовного мовлення, можна зробити висновок про те, що в ході розвитку навичок аудіювання велике значення має довжина фрази. Згідно з результатами численних експериментальних досліджень, максимальна кількість слів у фразі, що сприймаються на слух, зазвичай, не перевищує 13. Доцільно акцентувати увагу на тому, що в осіб, які недостатньо оволоділи іноземною мовою, обсяг пам'яті обмежується 5-6 словами. Отже, особливо на початковому етапі навчання довжина фрази не має перевищувати 5-6 слів, проте, в процесі навчання слід поступово збільшувати кількість слів у фразі, щоб у кінцевому підсумку довести її до 10-12 слів.

Важливо додати, що успішність процесу аудіювання залежить від умов подання пісенного аудіоматеріалу, зокрема, кількості прослуховувань та темпу пісні. Зрозуміло, що найкращому розумінню змісту сприяє неодноразове прослуховування. Однак, кількість прослуховувань має залежати від того, яку мету ставить перед собою викладач. Якщо метою є розвиток здатності смислового сприйняття на слух, то повинно мати місце неодноразове пред'явлення аудіоматеріалу. Якщо ж метою є тестування рівня володіння означеним видом мовленнєвої діяльності, то доречнішим буде прослуховування пісні лише один раз.

Слід також зазначити, що швидкість та точність розуміння на слух, а також ефективність запам'ятовування багато в чому визначає темп пісенного твору [4, с. 114]. Саме тому в навчальному процесі важливо дотримуватися логіки представлення пісенних аудіоматеріалів у середньому темпі. Доречі, за допомогою комп'ютерних програм редагування аудіофайлів викладач може змінювати і варіювати темп музичного твору в залежності від рівня володіння здобувачами іноземною мовою.

Зазвичай, традиційні форми роботи з автентичним пісенним матеріалом, здебільшого, обмежуються прослуховуванням, читанням, перекладом, заучування та відтворенням напам'ять. Проте, на наш погляд, указані форми роботи не завжди можуть забезпечити досягнення поставлених дидактичних цілей. Це пояснюється тим, що автентичний пісенний матеріал у аудіо- або відеоформатах, призначений для сприйняття на слух, характеризується наявністю низки істотних труднощів, подолання яких є запорукою адекватності сприйняття та розуміння почутого. Зокрема, виходячи з того, що звукові характеристики мови мають визначальне значення для розуміння лексичних одиниць, основним завданням під час прослуховування пісні має бути фонетично точне розпізнавання форми слова. При виникненні ускладнень здобувачам можна запропонувати проговорити незрозумілу мовленнєву одиницю або фрагмент висловлювання на рівні внутрішнього мовлення, спробувати

зафіксувати їх письмово, підключити лексико-граматичний або смисловий аналіз оформлення складного для розуміння моменту іншомовного мовлення, щоб за допомогою аналітико-синтетичної діяльності визначити мовну форму слова.

У процесі формування аудитивних навичок також важливу роль відіграють тренувальні вправи, спрямовані на відпрацювання вмінь робити мовні припущення та здійснювати ймовірнісне прогнозування. Такі вправи надають здобувачам можливість передбачати зміст пісні, а саме: слідкуючи за розвитком сюжету пісні, припускаючи події, які у ньому будуть виникати в подальшому. Не менш дієвими є такі прийоми, які дозволяють здобувачам компенсувати одне слово іншим, зберігаючи при цьому певний зміст, переказувати прослуханий текст, а не передавати його буквально тощо.

Контроль якості розуміння пісенного аудіоматеріалу можна здійснювати шляхом:

- виокремлення смислових складових прослуханої пісні;
- передачі основного змісту пісні;
- відповідей на запитання викладача;
- варіювання змісту пісні;
- виконання контрольних тестів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Резюмуючи вищезазначене, можемо підсумувати, що процес навчання аудіювання, як комунікативного акту, є важливим аспектом іншомовної підготовки, спрямованим на формування у здобувачів вищої освіти навичок розуміння «живої» іноземної мови в природних умовах.

Відбір пісенних аудіоматеріалів має ґрунтуватися на засадах автентичності, комунікативної цінності, функціональності, інформативності, тематичної спрямованості, доступності, жанрово-стильової різноманітності.

Завдання викладача полягає в тому, щоб не лише досягти розуміння здобувачами змісту тексту пісні іноземною мовою, але й також навчити ефективної слухової рецепції як невідомої складової будь-якого процесу міжособистісної взаємодії на рівні діалогу культур.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у більш поглибленому вивченні та зіставленні практичного досвіду використання пісенних творів у навчанні аудіювання в країнах Заходу та Сходу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Argyle M. Social Interaction. Chicago: Moody Publishers, 1971. 504 p.
2. Beetham H., Sharpe R. Rethinking pedagogy for a digital age: Designing and delivering e-learning. London: Routledge, 2007. 288 p.
3. Byram M., Grundy P. Context and culture in language teaching and learning. Bristol: Multilingual Matters, 2003. 105 p.
4. Fonseca-Mora C., Gant M. Rhythm and cognition in foreign language learning. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2016. 201 p.

5. Gonzalez D. Audiovisuals and translation: Combined techniques. *Journal of English Linguistics*. 1998. No. 8. P. 17–31.

6. Hedge T. Teaching and learning in the language classroom. Oxford: Oxford University Press, 2000. 464 p.

7. Kramersch C. Context and culture in language teaching. Oxford: Oxford University Press, 2004. 295 p.

8. Millington N. T. (2011). Using songs effectively to teach English to young learners. *Language Education in Asia*. 2011. Vol. 2. Iss. 1. P. 134–141.

9. O’Shea B. ESL Songs for kids and teens. URL: <https://bridge.edu/tefl/blog/esl-songs-kids-teens/> (last accessed: May 14, 2024).

10. Simpson A. How to use songs in the English language classroom. URL: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-use-songs-english-language-classroom> (last accessed: May 14, 2024).

REFERENCES

1. Argyle, M. (1971). *Social Interaction*. Chicago. [in English]

2. Beetham, H., Sharpe, R. (2007). *Rethinking pedagogy for a digital age: Designing and delivering e-learning*. London. [in English]

3. Byram, M., Grundy, P. (2003). *Context and culture in language teaching and learning*. Bristol. [in English]

4. Fonseca-Mora, C., Gant, M. (2016). *Rhythm and cognition in foreign language learning*. Newcastle upon Tyne. [in English]

5. Gonzalez, D. (1998). Audiovisuals and translation: Combined techniques. *Journal of English Linguistics*. 8. 17–31. [in English]

6. Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford.

7. Kramersch, C. (2004). *Context and culture in language teaching*. Oxford. [in English]

8. Millington, N. T. (2011). Using songs effectively to teach English to young learners. *Language Education in Asia*. 2. 1. 134–141. [in English]

9. O’Shea, B. ESL Songs for Kids and Teens. URL: <https://bridge.edu/tefl/blog/esl-songs-kids-teens/> (last accessed: May 14, 2024). [in English]

10. Simpson, A. How to use songs in the English language classroom. URL: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-use-songs-english-language-classroom> (last accessed: May 14, 2024). [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ШУМСЬКИЙ Олександр Леонідович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Наукові інтереси: методика навчання іноземних мов.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SHUMSKYI Oleksandr Leonidovych – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Foreign Languages and Cross-cultural Communication of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics.

Scientific interests: methodology of foreign language teaching.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2024 р.

УДК 375.5.015.31:78

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-102-107

АНДРЕЙЧИК Богдан Олегович –

аспірант кафедри методики музичного виховання, співи та хорового диригування

Криворізького державного педагогічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8500-9507>

e-mail: andreichyk.bohdan@kdpu.edu.ua

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито питання визначення структурних компонентів культурної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти із врахуванням стрімких реформаційних та євроінтеграційних процесів. Проаналізовано наявний досвід виявлення структури культурної компетентності учнів основної школи. Актуалізоване визначення культурної компетентності крізь багатогранну призму сучасних освітніх викликів. Надано обґрунтування структурних компонентів культурної компетентності учнів, які формуються під час вивчення інтегрованої дисципліни «Мистецтво». Розглянуто вплив творчих форм і методів роботи, зокрема елементів композиторської творчості на вплив структурних компонентів культурної компетентності школярів. На основі вітчизняних та зарубіжних досліджень встановлено різнохарактерний вплив на когнітивно-емоційні особливості учнів. Розкрито та надано визначення різним структурним компонентам культурної компетентності, а саме мотиваційно-ціннісному, пізнавально-культурологічному, діяльнісно-творчому та рефлексійно-оцінюваному. Окрім визначення нами було надано характеристику структурних компонентів культурної компетентності та їх взаємозв'язок з освітнім процесом закладів загальної середньої освіти. Запропоновані варіанти формування елементів структури культурної компетентності під час уроків з дисциплін мистецького спрямування. Окреслено роль викладача під час втілення компетентісного підходу, його вміння до поєднання різного роду практичних та теоретичних знань під час творчих форм роботи. Зазначені взаємодії психологічного, соціального, освітнього, культурологічного компоненту при формуванні структурних елементів розглядаємого поняття. Виокремлені специфічні риси впровадження творчих форм під час освітнього процесу та їх вплив на формування культурної компетентності. Визначені шляхи розвитку структурних компонентів культурної компетентності та їх вплив на всебічний розвиток учнів за рахунок впровадження творчих форм роботи на уроці, а саме елементів музичної імпровізації та композиторської творчості.

Ключові слова: компетентність, культурна компетентність, структура культурної компетентності, композиторська творчість, імпровізація, композиція, майбутні вчителі музичного мистецтва, музикування, створення музики, учні закладів середньої освіти.